

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An ne humano iure reru[m] dominia fuerint olim diuersa

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

malitia? Et Esaiæ. 3. obiurgantur qui peccata sua sicut Sodoma prædicant. Item si sit persona publica, qui famam suam & bonam exultationem in bonum subditorum obligatam habet contra iustitiam mortaliter peccaret. At tamen qui non in vanum, sed bona causa tale occultum crimen suum propalaret, ut si latro quo acerbitatem tormentorum euaderet, certe nihil delicti committeret, quin forte probe id ageret. Immo verò si mentiendo se tunc infamaret, quavis culpam mendacij admitteret, non tamen esset perniciosum, atque adeo neque genere suo mortale. Secludimus tamen semper personas publicas, præterea absurdissima nefandaque flagitia, quæ aures exhorrescunt, nam de illis se hominem infamare, vix posset a lethali scelere excusari.

Ad primam. Ad primam igitur Ecclesie auctoritatem respondetur sensum esse, quod Deus fecit hominem dominum suarum actionum, hoc est enim relinquere in manu sui consilij,

Ad. non tamen inde sequitur esse dominum vite. Ad secundum negatur illud axioma Philosophi, Propter quod vnumquodque tale, &c. apte ad rem præsentem accommodari. Essent enim nos verum dominos propter sustentandam vitam. soli arguit nos esse custodes vite non autem dominos. Sumus etenim domini actionum propter amicitiam Dei comparandam, tamen non sumus eiusdem gratiæ diuini & amicitie domini. Auctoritas autem Ecclesie tertio loco allata de fama id prorsus conuincit, quod tenemur præcepto charitatis nostri curam habere, honoris, & famæ, non tamè quod contrarium delictum in persona priuata sit iniuria contra iustitiam, sicut si quis se occiderit, quo unius scelere & in Deum iniurius esset penes quem dominium est vite, ac subinde in rem publicam, quæ eiusdem est custos. Adde quod modus procurandi bonum nomen, ille est penitus ut eum habere colendi virtutes quas, veluti membra sequitur honor & fama. Et ideo in bonum virtutis possumus illa, si opus est dependere, tanquam veri illorum domini. Auctoritas autem prior argumenti nihil nos oppugnet, nam si ex illo secundo membro, quod fama nostra est alijs necessaria, inferre contenderes dominium, eius non penes nos, sed penes rem publicam esse pariter ex prior quo ait vitam nostram esse nobis necessariam, inferres dominium

vite nostre penes nos esse, quod Aug. non concederet. Hoc ergo præcise nos admonet, ut non simus negligentes propria famæ, quæ possumus reipublicæ seruire, ut sine legitima causa illam despiciamus, & maxime quando sine scandalo non possumus illam prodigere. Loquebatur enim mulieribus quibusdam quæ cum egregio sanctitatis loco haberentur in populo, molebantur humilitatis prætextu sinistram, de se suspensionem generare, ut vilius assumerentur, per quod scandalum dabant. Posterior vero eius auctoritas primo de Ciuitate Dei, quæ Paulo vrgentior est, hoc solum conuincit, quod illo præcepto, Non falsum dices, prohibemur testimonium aduersus nos ipsos dicere, quia hoc est contra charitatem, ut subiuncta eius verba docent, ratio tamen inde consequitur, ut sit perinde peccatum iniustitiæ, ac si te occideres, aut falsum testimonium proximi profereres, detegeres se secreta crimina. Quocirca ex illa præcisa forma præcepti, Non occides, non colligitur proprium homicidium esse contra iustitiam, sed esse peccatum. Alia namque nos rationes erudiunt, quas supra institimus non esse nos dominos vite, ex quibus concludimus esse contra iustitiam.

Ad posteriorē argumēti locū.

QVÆSTIO III.

DE RERVM DIVISIONE.

ARTICVLVS I.

Vtrum humano iure rerum dominia fuerint olim diuisa.

Post constitutum iam subiectum quam obiectum dominiorum, ordo postulat ut tertio loco de eorum diuisione differamus. Atque a parte negatiua more nobis conueto arguatur ut supra de seruitute. Iuri naturali nullum humanum contrarietate potest, quod autem bona huius mundi in commune possidemur, obiectio est naturalis iuris, ut patet, Genes. 1. vbi

OTO
LIT
GIL
DIT
13

vbi homini in commune concessa est rerum possessio. Idemque affirmat Isidorus lib. 5. quod refertur distin. 1. cap. ius naturale. Neque vero tunc tantum integra natura, verum & postea iam corrupta, simile legimus Genes. 9. Noe dictum & filijs eius: Crescite, & multiplicamini, & ingredimini super terram, & implere eam. Vbi Deus nihil videtur voluisse fore diuisum. Secundo id apertius confirmatur sententia Clementis in epistola 4. quæ refertur 12. q. 1. can. dilectissimis, vbi legitur, Communis vsus omnium, quæ sunt in hoc mundo omnibus esse hominibus debuit, sed per iniquitatem alius hoc dixisset esse suum, & alius istud, & sic inter mortales facta est diuisio, iniquitas autem contraria est iuris æquitati. Tertio loco accedit & charitatis ratio. Nam si omnia in commune possiderentur, multo esset firmiter inter mortales amoris nexus. Nam cum vbi est thesaurus tuus, ibi sit & cor tuum, si nihil haberent diuisum nihil restaret cur animis diuiderentur. Vnde in primordijs Hierosolymorum ecclesie, quo feruentius omnium amor coalesceret (quod in acta Apostolorum relatum est) in communi vivebant, atque hoc exemplum monachorum vitæ instituta sunt. Quare Augustini regula. Sit vobis anima vna & cor vnum in Deo, & non dicaris aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia. Innuens cordium vnitatem non aliter uegetari posse quam ablegatis, Meum ac Tuum. Id quod nec Christianum illum Poetam latuit, qui ait.

*Si duo de nostris tollas pronomina rebus,
Prælia cessarent. pa. sine lito foret.*

Atque hac de causa illud axioma celebratissimum semper fuit, Amicorum omnia sunt communia. Qua vtiq; ratione sancti patres illo idiomate semper loquuntur, ut omnia sint communia, vt Aug. sup. Ioan. tract. 6. & habetur distin. 8. can. quo iure. Et Ambros. 47. distin. sic: hi. Nemo dicat proprium, quod commune est. Chrysost. super Lucam ca. 6. A Deo percipimus omnia, quod autem dicimus, Meum & Tuum, mendacij sunt verba. Ne uti quam ergo heuit diuisionem rerum facere.

Contraria est sententia Christi Redemptoris nostri, Mat. 23. Reddite quæ sunt Cesaris, Cesaris, & quæ sunt Dei Deo.

De hac questione etiam inter philoso-

phos depugnatum olim fuit. Enimvero Plato (cui Aristoteles hanc reipublicam in fronte Polit. ascribit) omnia contendeat debere esse communia, non modo possessiones, verum & vxores & natos. Quamuis Socrates apud alios feratur talis reipublicæ primus auctor, quam Plato in Timæo inducit loquentem idemque ipse Aristoteles statim cap. 4. insinuat: Meminit quoque idem Plato de huiusmodi reipublica, quinto dialogo de reipublica. Hanc autem nimiam rerum communiatem ea ratione conabantur persuadere, quam modo nos formabamus, nempe ut omnium corda in vnum maxime coadunarent ac compingerent. Isti autem non erant digni, qui audirentur, quod naturam nostram in ea profus innocentie sinceritate contemplabatur, in qua a Deo per misericordiam creata fuit, nescientes a parente nostro per iniustitiam fuisse inde depulsam.

Responsum ergo huius quæstio, quinque conclusionibus constat. Prima est: Vt statui innocentie concurs erat rerum possessio in communi præterquam vxorum, quæ possessionis figuram ius nature docebat, sic & conditioni & nature corruptæ vique adeo congruens est dominiorum diuisio, vt citra miraculum ne utiquam posset aliter genus humanum longo seculo durare, Prior pars per se ipsa liquet: Tunc enim temporis, terra, vel inculia, sua sponte fructus tulisset, vel illa indignisset per praua cultura, quam refugisset nemo, vt sic illud intelligamus Genes. 2. Tulit Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, vt operaretur & custodiret illum. Et præterea neminem rerum tunc audirent exercuisset. Nam post peccatum dictum est, In labore vultus tui vesceris pane tuo. illum quippe ætatis florem olfaciebatur ille Ethnicus ille,

*Iste quoque immunis, vniuersoq; intaia,
nec ullis,*

*Sauci a vomeribus, q se dabat omnia tellus,
Consuetique cibis, nullos cogente creatis.*

Quapropter nullum extitisset periculum aut q fructus terræ deficerent, aut q vlla inter felices illos oriretur discordia. Posterior autem pars ex duabus contrariis radicibus probatur. Illam enim seu Socraticam, seu Platoniam vxorum naturamq; communitatem non opus est mult-

tis hic concuti, ut eius appareat absurditas. Primum enim eadem charitas, quæ per illam curabatur fulciri, per eandem labefactatur. Aiebant enim illi Philotophi, quod tunc omnes viri vocarent quamcunque mulierem: Mea vxor, & pueros omnes, Mei filij: & iuuenes seniore[m] quemlibet, Meus pater. Id autem optime Aristoteles redarguit. Si enim intelligerent nomen. Omnes collectiue, verum esset, complexim nam omnes senes essent patres illorum filiorum. Attamen perparum id ad charitatem referret. Esset enim tunc tenuis exilisque ille amor in tota republica, sicuti mellis tan illud in multa aqua, quam dulcorare nequiret. Immo inde citius langueretur amor, nemo cognosceret suum proprium seu filium, seu patrem. Si autem intelligerent diuisiue de singulis, nempe quod singuli essent singulorum filij, id certe plurimum ad amorem conduceret, sed tamen est impossibile, quia vnus nequit esse nisi vnus matris filius, & forte nisi vnus patris. Quinetiam inde fieret neglectus filiorum, quod raro quis cognosceret suum proprium, Ad hæc, sæpe de lineamentis vultus depræhenditur proles, cuius sit patris ob idque tunc non possit non esse propensior animus illius hominis in suos liberos, quam in alienos. Itaque natura ipsa illi confusæ communitati reclamabat, præterquam quod post collapsam naturam fieri non posset minus quin inter homines iurgia oborirentur, ac subinde inter incertos patres, & natos, tum impia fierent eedes, tum nefandi inirentur amores & coitus. In summa, adeo est naturalis vxorum naturæque distinctio, ut etiam natura integra, vbi nullus patebat locus prauis istis affectibus, non fuisset intrusa absurda illa vxorum permissio, sed quisque haberet suam. Nam erunt, inquit, duo in carne vna. Expediebat namque etiam tunc, ut quisque nosset qua esset necessitudine, & sanguinis glutino cum alijs coniunctus. Et quamuis lex præca, gratia propagandi peculiarem Dei populum in hoc dispensauerint, nunquam tamen ut vna vxor duobus nuberet vitis sane ut caueretur prolium in certa turba. Hac ergo de lira communitate prætermittam, reuertamur ad demonstrandum quam sit congruens naturæ corruptæ possessionum diuisio. Idque

ex duabus corruptis radicibus, nempe ex humana negligentia, & ex cupiditate. Etenim dum terra ex vna parte ob hominis rebellionem ei ipsi rebellans, spinas & tribulos ferre capit, sudoreque humani vultus indigere, ut hominem ipsum aleret, atque homo ex altera posterum ligni vetiti tam multis fuit cupiditatibus oppletus ea fuit rerum possessio necessaria, quæ rei vtrique commodissime seruiret scilicet, & terre colenda. ne fructus deficerent & reprimende humana auaritia, quæ vix satari potest, talis autem possessio esse non potuit in cõmunibus ergo necessaria fuit diuisio. Probat hæc postrema subsumpta. Nam (ut ait loco citato Arist.) rursariam intelligere possumus hanc in communi possessionem, nempe quod vel fundi essent proprij, fructus vero communes vel contra, ut agri essent communes, post vero fructus diuisi, aut quod & agri & fructus essent communes. Si primum largiris, tunc ansam porrigis discordijs quia tunc labores essent impare, nam qui plus haberet soli plus laboraret, fructus tamen pariter cunctis pro cuiusque necessitate obuenirent, & tamen nemo equanimiter ferret, non tanto plus fructuum perciperet, quanto plus hausisset laboris. Si autem agros vellent esse communes, inde occasio nem homines nancisceretur ignauia & sordida. nam ineffabile est quam sit ardens amor ad propria, quamque deses & languens ad communia, sicuti dum multi serui, eo perius seruitur, quod quisque alios expectat, ut faciat quæ ipsæ eras facturus. Hunc quippe in modum tali reipublice vsu veniret. Quæ utique ratione maligne proueniret fructus. Idemque sequeretur in commodum, & si fructus & fundi essent communes. Ac subinde aliud, quod præ humana rerum siti tunc pro se quisque contenderet, quantum posset fructuum arripere. Per quam viam necesseratur pacem & tranquillitatem ciuium, & quam illi philosophi fauebant, amicitiam perturbari. Secunda ratio sumitur ex debito ordine in republica, qui aliter nequiret cum decoro seruari. Necessarij quippe sunt diuersi ordines, diuersæque classes hominũ, ut Socrates ipse agnouit. Tres n. ordine, constituebat, scilicet agricolarum, quibus connumerandi sunt opifices, & eustodum, nempe militum ac nobilium, tum tamen reipublice adscriptorum. Et tertio legum prudentum, qui ius dicant, & de

Triples rerũ cõitas impugnat.

Tres hominũ ordines secessarij rebus

OTO
URE
GILAS
DIT
13

rebus dubijs respondeant. Hinc ergo arguitur: Si omnia essent communia, vnusquisque recufaret agricolarum onus anhelare, ut esset miles. At imminente bello, nisi propria essent statuta premia, omnes se periculo subducerent, quotquot de nique possent ad gubernacula inhiarent. Mox, cum isti supremæ classis plurius indigerent, succederet vt alijs maiora onera, alijs vero maiores honores decerneretur. Quod, nisi essent dominia diuisa, non posset non vehementer. Respublica inquietari. Tertio eadem vtorem communitate tollitur temperantiæ virtus, qua quis abstinet ab alieno toto, sic concessa possessionum communitate tollitur, & virtus liberalitatis, quæ non infimum est reipublice lumen. Qui enim proprium non habet, liberalis esse non potest, & qui omnia possidet, alienæ liberalitatis non eget. Et sic periret virtus suscipiendi hospites, & peregrinos, succurrendique miseris ac subinde animorum gratitudo pro susceptis beneficijs. Est ergo assertio diuisionis: erit eo gradu certa, vt eius negatio hæretica sit, vt ait Augustinus lib. de hæred. vbi 40. loco Apostolorum hæresim refert, qui illo se nomine iactabant, eo quod in suam communionem non recipere vtentes coniugibus, & res proprias possidentes. Et in Concilio Constant. de hoc etiam damnatus est Ioannes Hus, qui clericos posse negabat proprium quidquam possidere. Quod si arguas, per rerum diuisionem non satis itum fuisse obuiam huiusmodi malis ac reipublice incommodis, nam & sunt modo p.p. hominum ignauam incultam terram, & homines ambitione, ac reum sit inferentem, se in aliena iura, & id genus reliqua mala: Respondetur non esse necessarium ad æquitatem legis vt perfecte finem assequatur suum, satis quippe est illa pro sua facultate stabilire, qua ad illum finem accommodantur, nam efficiens hominum libertas nullis potest habentibus in totum compesci. Secunda conclusio. Et si communitate diuisum possideri, vt suum quisque iustitiæ lege cognoscat ab alienoq. manus abstinere tamen quantum ad usum, debet permisericordiam & liberalitatis benignitatem esse communes, vt qui abundat, det egenti, & qui eget, gratias illi referat. Hac enim ratione mortalium amicitia facilius

coalescit, quam si omnia communi dominio possiderentur. Hinc namque elicitum illud axioma est. Amicorum omnia sunt communia. Tertia conclusio. Prima rerum externarum diuisio facta fuit iure gentium, licet postea iure ciuili plures accesserint. Iam enim i. libro quaest. 5. ius humanum hæc duo sectum est. Patet hac ratione conclusio. Porro dominium ab orbe condito (vt supra diximus) cepit. Tunc enim primum Deus habere cepit quibus dominaretur, ac perinde tunc tam angeli quam homines iuate natura & iure ceperunt esse domini suatum actionum, vt ille a libertate creatori seruirent. Quo fit, vt aliqua dominiorum diuisio iure naturali facta fuerit, nempe hæc actionum, & quod homo habet proprii honoris & famæ. Haud enim iure gentium, sed naturali factum est cuique proprium. Possessionum autem (vt prima conclusio docuit) non fuit facta distributio ante peccatum, sed post statim, nam inde (vt diximus) enata est ratio diuisionis. Quocirca cõfessum legitur inter duos fratres diuisa esse pecunia, obtulit quippe Cain. de fructibus terræ, & Abel de optimis sui gregis. Quod si sua non essent cuique propria, nullam mereretur, vel Abel laudem, vel Cain vituperationem. Dicitur autem diuisio facta iure non naturali sed gentium propterea quod ius naturale nulla indiget ratiocinatione, sed scriptum est in cordibus, vt coniunctio maris & feminae, ius vero gentium est aliud quod collatis principijs ratio cuiusque infert. Et ideo dicitur gentium, id est hominum, quibus proprium est ratiocinari. Etenim ex principijs nature corrupte constituta fuit statim familia. Ad eam deinceps in vniuersum gentes, vt suum quisque possideret. Quod si quæras, quis primum huiusmodi diuisionem fecit? sunt qui respondeant, Adam primum fuisse diuisorem, verum: men alij contra arguunt ipsam non habuisse regiam potestatem: auctoritatemve reipublice coerciuam, sed tantum fuisse patrem familias, qui non potuit filijs distribuere nisi proprium peculium. Attamen argumentum hoc non est ita multum vehemens, tum quod forsan (licet nullibi legitur) auctoritate habuit principis, ipso forsitan iure, quod fuit primus solusque parens humani generis. Nam verisimile non est vt aliquo esset ipe mundus absq. humano principe,

Hæresis est negare rerum diuisionem.

Secunda conclusio.

eipe, qui posset malefacta vlcisci, tum etiã quod iure etiam paterno potuit suas facultates, quibus amplissimis affluebat, distribuere filijs. Immo neque esset absurdum dicere, fuisse dominum totius orbis, quãdo quidem mundus propter hominem factus est, & tum ipse fuit solus. Neque erat mundus tam frequens hominibus, quin posset illos per suos ministros regere. At vero quãtum ad diuisionem de iure gentium, non est nobis necesse hisce angustijs coerceri. Illa enim, que tali iure statuntur, neque indigent principe, neque vllõ, reipublice conuentu. Hac nanque ratione ius gentium differt a ciuili, quod scilicet ratio ipsa singulos seorsum homines illud docet. Quare ex condito poterãt fratrum singuli, ac de nepes nepotes ac pronepotes singulos fundos & agros occupare, & peculium auferre ipsa docente ratione, vt res dominorum necia, primo occupanti cederent, ab eisdemque alij abstinerent, vt habetur. Insitu. de iure perso. §. fere. Quod enim inquit, ante nullus fuit, id naturali ratione occupanti conceditur. Et in hoc quod dicitur naturali ratione intelligit ius gentium, id ex principijs naturalibus colligitur. Sic enim legitur, Cain urbem adificasse, & Genes. 10. dispersam esse propagationem. Noe ad diuersas regiones & insulas orbis. Sic statim cap. 11. disgregatam progeniem Nemrod, & eorum multitudinem, qui cum eo conspirauerant, vt turrim extruerent. Sic & statim, Genes. 13. legitur diuisio facta inter Abraham & Loth. Ecce vniuersa terra coram te est: recede a me obsecro: si ad sinistram ieris, ego dextram tenebo: si tu dextram elegeris, ego ad sinistram pergam. Ex quo fit, non solum diuisionem in genere, vturum & quod ista nationes hanc regionem possideant, & alia aliam, esse de iure gentium. Contra quam Caiet. 2. 2. q. 99. artic. 2. opinatus est. Etenim San. Thom. dicit in solutione ad primum, quod diuisio rerum pertinet ad ius posituum, & tamen q. 57. dixerat esse de iure gentium, existimans Caietan. diuersa esse dicta, intulit quod diuisio in genere est de iure gentium, appropriatio tamen in particulari, de iure positivo, hoc est ciuili. Attamen S. Thom. ius posituum extendit ad omnes ius humanum, vt includat ius gentium. Secundum autem conclusionis membrum, nempe iu

re postmodum ciuili, hoc est singularium ciuitatum & regnorum multa esse adiudicata particularie dominia, clarissimum est. Inde nanque temporum lapsu reipublice imperium suum, & regnorum dominia in reges transtulerunt, vt habetur leg. Quod principi placuit, si de constituto, principi. Atque inde per legem. Aggriam communes agri diuisi, & iure diuino positio (vt supra diximus) promissa est, donataque. Chananaeorum regio Israelitis, ac Sauli Dauidique regnum, & post Leuitis decima, & nunc ecclesiasticis. Quarta conclusio, Complura manserunt communia iure naturæ, quorum dominia ius gentium dispartiri nequiuit. Puta locus, vt ait illic Aristoteli. nempe ciuitas, itinera & cæc. Et vt refertur eodem Institut. elementa, videlicet aer, aqua, littora, & portus, pisces, fera, ius, & cæc. Iure enim naturali, & permissione iuris gentium, piscatio, & venatio communes sunt, licet iure postea ciuili, forsã non tam aequitate, quam licentia, & consuetudine, plus nimio interdita sint.

Quinta conclusio eademque facilis est. Translatio dominiorum omni iure fieri potest. Primum enim suppositis per rerum diuisionem peculiaribus dominijs, & possessionibus, iure naturali libertatis quo liber est homo, suorum dominium in aliu transferret. Tum spontanea donatione, tum etiã quacunque alia libera commutatione, scilicet vendendo, cambiendo, & cæc. vt l. bro proximè præcedenti adnotauimus, & in subsequenibus fuis expendetur. Præterea & hereditariam successionem filiorum in bona paternã iure gentium arbitror fuisse constituta. De hoc enim ratio naturalis statim vniuersitatem gentium erudiuit. scilicet vt in filijs & substantia quodammodo patris permaneret, & nomen & bonorum ius. Deinde ius ciuile particularium regnum adhibuit iura primogenitura præscriptionis, & alia, quibus dominia transferuntur. Præterea contra domini voluntatem transferuntur dominia in vindictam & vltionem criminum. Priuantur enim homines suis bonis, ob hæresis impietate, ob crimen læsæ maiestatis & ob alia id genus multa. Item causa rescindendarum litiu, vt in præscriptione.

Ad primum argumentum varij exi. Ad primum respondendi modi. Sunt enim qui Soto, de iust. & iure. V. axio.

Quarta conclusio.

Quinta conclusio.

OTO
IURE
GENTIU
DIII
13

Scotus .

axioma illud, iure naturali omnia sunt communia, non uniuersaliter, sed strictim intelligat, scilicet aut in necessitate extrema, aut inter amicos. Huc autem sensui neque res ipsa neque iurisperiti applaudunt. Intelligunt enim illud de generali communitate, que postea iure gentium diuisa fuit, ut patet loco citato apud Isidorum, & distin. 9. capite differt. apud Gratianum Scotus autem 4. distin. 15. qu. 2. ferre illud uniuersaliter recipiens, ait post naturam corruptam idem ius nature derogatum esse. At uero salua Doctoris auctoritate, minus hoc rationis congruens apparet. Primum, quia naturale ius immobile est, ut patet per Isidorum distinct. 6. canon. Non est peccatum. & is itaque. Inde enim colligi precepta Decalogi esse immutabilia, quod sunt de iure nature. Item aut fuit preceptum iuris nature quod res in communi possiderentur, aut nullum fuit tale. Si prius dederis membrum, tunc uel illud preceptum uniuersale fuit pro quocunque statu, & hoc nemo sanæ mentis fatebitur, nam error esset sic dicere, ut in natura lapsa perseveraret idem possessionis modus, aut fuit particulare pro illo statu innocentie, & illius nulla est facta derogatio, nam quod diuisio fiat in nostro statu illeguitati non derogat, ut perdurante innocentia communis possessio perduraret. Responsio ergo legitima extat apud S. Th. q. 66. artic. 2. licet emunctius per distinctionem respondebitur. Est enim in rebus considerare & dominium & usum. Et quantum ad dominium, ius nature nunquam precepto inhibuit rerum diuisionem, quod per contrariam legem fuerit derogatum, sed eo sensu negatiuo dicitur communis possessio de iure nature, quod nunquam lex naturalis eandem precepit diuisionem, sed permisit hoc uel illo modo possideri, quo pacto diuersis hominum statibus commodius esset & expeditius. Quare ius naturale non est mutatum, sed res. Sententia est Aug. lib. 1. confel. quam optimo exemplo clarificat. Est inquit, medicinalis regula, vinum esse hominibus congruum. hæc autem minime derogatus dum infirmo potus vini interdicitur, sed mutatio fit in homine, cui perpetua illa regula non congruit. At uero quantum ad usum, potest quodammodo affirmari ius nature precipere omnia esse communia in necessita-

te. Ad secundum argumentum, quod ex dictis Clem. in canon. Dilectissimus. factum est mirabilis est exposito glo. Ioan. Theuthonici. Ait tex. v. um omnium rerum omnibus esse debuisse communem, sed per iniquitatem alius dixit hoc esse suum, alius istud. Ait vero gloss. per iniquitatem id est per consuetudinem iuris gentium, equitati naturali contrariam. Profecto si ius gentium iniquitas esset, nequiquam iuris appellatione censeretur. Planus ergo sensus est, per iniquitatem, id esse, quod per originale peccatum, quo dissoluta libertas contineri non poterat nisi facta rerum diuisione. Ad tertium negatur quod corrupta natura, firmior fuisset amoris nexus inter mortales rebus in communi possessis, ut conclusionum serie satis liquet. Exiguus enim monachorum numerus, monasteriorum claustris circumseptus, potest quidem pacifice in communi uiuere, uasle tamen mortalium republice, quarum ciues ad res seculares tam anhelant auidè, non itè. Dicitur autem Poete, quod duo pronomina, Meum ac Tuum, litium prehorumque semina existunt & sementa, ingenue fatemur, multo tamen obortentur plura, si omnia in communi possiderentur. Sancti uero loquuntur de rerum usu quando proximi pauperes indigent, tunc enim iam dictum est, usum debet esse communè, quatenus ad liberandam miserorum inopiam satis fuerit.

QVÆSTIO IV.

DE PECUNIARI QUORUNDAM DOMINIO.

ARTICVLVS I.

An ius hominum quispiam totius sit orbis dominus.

QUÆSTIO disputacionem de dominio in genere, sequitur, ut pecuniarier de singularium quorundam dominis differamus. Primum enim

de Christo seruatore nostro arguere parte